

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 90 Lei Cu număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înspășiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonament și lucrărilor se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 300 Lei</p>
--	--	---

Episcopia Timișorii.

În sesiunea sa din săptămâna trecută, care de fapt a fost continuarea celei prorogate în luna Iunie a. c., Sfântul Sinod din București și-a dat adeziunea la un nou proiect prezentat de guvern pentru înființarea episcopiei Timișorii pe ziua de 1 Noemvrie a. c. Aceasta este a doua hotărâre a înaltului nostru for bisericesc în una și aceeași sesiune, privind una și aceeași problemă.

O problemă arzătoare pentru noi ca bănașeni, din punct de vedere național ca și din punct de vedere bisericesc.

Desigur calitatea noastră ne oprește ca într'un organ oficial al unei eparhii să cârtim împotriva hotărârii unui for bisericesc superior. Nici măcar nu o putem comenta.

Ne permitem însă, pentru conștiința noastră, să dăm expresie unor nedumeriri pe cari credem că le putem expune fără nici o rezervă și fără a ni se lua în nume de rău.

Nu înțelegem anume de ce aceleași On. Min. al Cultelor a trebuit să vină la un interval de abia câteva luni, cu două proiecte diferite în una și aceeași chestiune. Și și mai puțin ne putem explica atitudinea Sfântului Sinod, care în aceeași sesiune a sa — prorogată — și-a putut da în aceeași chestiune două adeziuni pentru două proiecte cu totul contrare unul altuia, după ce până aci ani de-a rândui a luat în această chestiune aceeași atitudine neschimbată. Direct surprinzătoare este iarăși pentru noi schimbarea de atitudine a Mitropoliei noastre din Sibiu în această chestiune.

În ședințele din luna trecută a Consistoriului nostru mitropolitan cercurile conducătoare ale Mitropoliei noastre erau — după cât am putut afla și noi — de părerea că delimi-

tarea de noi eparhii nu se poate face decât de Congresul național-bisericesc și în niciun caz nu din inițiativa On. Minister al Cultelor. O nouă arondare de eparhii fără Congres ar însemna — se zicea — o nesocotire a supremei noastre corporațiuni reprezentative și legislative și ar putea avea ca urmare o înstreinare, sau cel puțin o desinteresare a elementului mirean majoritar în Congres. Și totuși în ședințele Sfântului Sinod P. P. S. S. Lor episcopii din Mitropolia noastră în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae au votat pentru un proiect întocmit de On. Min. Cultelor cu arondare de eparhii nefăcută de Congresul național bisericesc.

Istoria ne stă mărturie că pământul dintre Mureș, Tisa și Dunăre, Bănatul nostru, a văzut unele din cele mai de seamă momente din viața poporului românesc. Glorie militară, glorie bisericească, artă neîntrecută, patriotism luminat, românism select. Cel mai mare savant român, B. P. Hașdeu i-a dat cea mai frumoasă caracterizare.

Pentru aceste motive — poate — am suferit noi atâta. Așa cum spune și sfânta Scriptură, „pe cine iubește, pe acela îl cercă Domnul“.

Această cercare a luat uneori forme cari ni-au fost fatale. Și iată care credem a fi fost cea mai mare cercare: *neunirea noastră, a Bănașenilor.*

Neunirea ne face să trăim astăzi într'un Bănat redus la jumătate, neunirea ne-a ținut — și ne ține încă — sub tutela culturală și bisericească a altora, cari adesea ni-au fost ucenici, dar prin *desbinarea noastră* ne-au redus la gradul de adicți. Se servesc de noi până la abuz și, de atâtea ori până la epuizarea noastră.

Această neunire oarbă a noastră a fost utilizată și de data această la rezolvarea unei probleme care ne privește în primul rând pe noi și numai pe noi, dar care totuși s'a tratat și finalizat fără noi. Bănatul figurează în titlatura Mitropoliei noastre ca provincie deosebită și totuși de data aceasta a fost tratată ca o „vale“ oarecare din eparhia Ciujului — să zicem.

Am cetit deunăzi un articol în care un brav bănațan — un tiner scriitor — se plângea că în darea de seamă jubiliară a Astei Bănatul a fost pur și simplu espropriat de toate valorile sale în favorul Ardealului.

Această procedură nu este nouă.

Un ziarist și scriitor, T. Albini, publică o carte intitulată „Douăzeci de ani dela Unire“, carte pe care Episcopia o recomandă, chiar în acest număr parohiilor sale. Iată, cartea aceasta este închinată „eroilor cari și-au vărsat sângele pentru desrobirea Ardealului și tuturor lupătorilor pentru unire.“

Cărții i s'a făcut o caldă recomandație și în *Dacia* din Timișoara.

O recomandăm și noi, și aici la partea neoficială, dar recomandăm autorului ca în volumele viitoare să dea o leacă de atenție și Bănatului, pe care abia dacă îl amintește de 2—3 ori în cele aproape 400 pagini câte are volumul I, căci... a pățimit și el pentru unire!

Așa ear neunirea voastră duce la desființarea noastră...

Episcopia Timișorii însumează astăzi — în trecut desigur nu a însumat — dar cu toată siguranța mâine va însuma în chip hotărîtor întreaga problemă bisericească a Banatului.

S'a decretat — prin supremul for bisericesc — „la Sibiu și la București“, cum potrivit afirmă o peană în ziarul *Dacia*, înființarea unei episcopii la Timișoara. Unitatea noastră a lipsit în fața problemei, și doar „prin această unitate puteam influența hotărîrile aduse“, cum dureros de sincer susține acelaș ziar.

Ci iată noi credem că unitatea noastră, întâi cea bisericească și de fapt cea politică, serios și hotărîtor o poate salva numai o unică episcopie pe întreg Bănatul care să poată deveni cu vremea *mitropolia Timișorii*.

Judece dar oricine, dar judece mai întâi Bănațenii, dacă acesta nu este unica formulă demnă, să ne salveze — în ceasul al unsprezecilea unirea și mai ales *unitatea noastră*.

Ruina civilizației umane.

Omul de vocație deardrădul s'a năzuit ca să creeze opere de civilizație umană. Mîntea lui iscoditoare neconținut a luerat pentruca să-și amelioreze traiul. După ostăneli îndelungate, cu multe sacrificii a realizat minuni în ceea ce privește civilizația. Cei luminați de gândul vieții veșnice și-au dat seamă, că dincolo de elementele vieții materiale, dincolo de civilizația materială, există o altă lume, mai puternică decât tot ceea ce se vede și aude — e împărăția spirituală, a bîntuței veșnice.

Și noi astăzi asistăm la un proces dureros, extrem de primejdios, al inversării valorilor morale, al distrugerii creației umane.

Ruina civilizației umane trebuie căutată în opera creatoare a omului în senzul negativ, în dizarmonia vieții umane și accentuare tot mai puternică a materiei. Lipsa de ideal moral, este un drum al ruinei.

Elementele spirituale ale lumii creștine au fost neglijate atât de mult, încâ aproapele a devenit un sugrumător al semenului său. Mai mult ca altedăți cuvintele sfînte ale Scripturii, devin actuale — suntem fii ai lui Dumnezeu — frați și oameni în acelaș timp. Ingânfarea omului îmbibat de civilizația materială a apucat pe drumul pierzării.

Datoria momentului de față este mai ales, ca să readucem pe omul pierdut de vraja cuceririi materiale la altarul sfînt al vieții creștine.

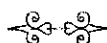
Să ne străduim ca prin cuvântul blînd al Mîntuitorului să-l umanizăm, pentruca jalea care s'a abătut asupra lui, să devină o binefacere, iar harul divinului să se pogoare din nou peste toți aceia, cari ard în focul păcatului.

Ruina civilizației umane, este un spectru hidos al morții, este opera Satanică, care cere jertfe tot mai multe și care strigă neconținut: „Urmați calea distrugerii, și a păcatului“.

Dezbrăcați de patimile omenești, să ne îndreptăm gândul cătră Atotputernic și din șirul suferințelor semenilor noștri, să ne rugăm pentruca să înceteze ruina civilizației umane.

El singur este în măsură ca să ne mîntuiască !!

Prof. Constantin Rudneanu.

Sfântul Mare Mucenic Dimitrie.

Săptămâna aceasta am prăznuit pe Sfântul Mare Mucenic Dimitrie.

Sfântul Dimitrie s'a născut în Salonic (Macedonia) din părinți creștini. Încă din copilărie învățase adevărurile creștinești. În urma meritelor sale ostășești, împăratul Maximian îl numi încurând voevod. Această înaltă funcțiune însă, nu i-a putut întru nimic mieșora credința sa în Iisus Mântuitorul și nici nu a încetat a săvârși fapte vrednice de un ostaș și al lui Hristos. Auzind împăratul că voevodul Dimitrie și-a vindut și întreaga sa avere, împărțindu-o săracilor, a venit în persoană în Salonic spre a se încredința de adevăr. Aflând tocmai din gura sf. Dimitrie că „este creștin“, s'a supărat foarte și poruncind soldaților, l-a străpuns cu sulitele până ce și-a dat sufletul în mâinile adevăratului său împărat la anul 296 Octomvrie 26. Aceasta este viața Mucenicului Dimitrie.

Sfântul Apostol Pavel zice: „*Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au vestit cuvântul lui Dumnezeu, al căror sfârșit privindul de-aproape, urmași-le credința!*“ Evrei XIII. 7. Și pe aceste cuvinte, pe lângă atâtea altele din Sf. Scriptură — bazându-se sfânta biserică, iată că și după atâția ani își aduce aminte de mai marele nostru Dimitrie.

Mulți dintre noi — conform datinelor moștenite — au ca sfânt apărător al casei tocmai pe acest Martir Dimitrie, pe care-l „prăznuesc“. Și mai mulți dintre noi și-au însușit prin botez numele acestui mucenic; durere însă, partea cea mai mare sigur este aceea, care, dacă nici nu delaimă, — dar nesocotesc prăznuirea, sărbătorirea sfinților. Nici o altă națiune nu este care să necinstească atât de mult sărbătorile, praznicele, ca noi; și acesta, fiindcă ne luăm după exemplele și amăgirile dușmanilor bisericii noastre, și pentru că noi, suntem slabi în credință! (Dar, ... de unde — Doamne — să fie tare în credință? dacă, de când te-ai botezat pragul bisericii nu l-ai călcat!?)

Cu adevărat zice Iisus Mântuitorul: „*Dacă n'aș fi venit și nu le-aș vorbi... dacă n'aș fi făcut între ei lucruri, pe cari nimeni altul nu le-a făcut, n'ar avea păcat; dar acum răspuns nu au pentru păcatul lor!*“ Ioan XV. 24.

Adevărate sunt cuvintele unui scriitor al cărui nume îmi scapă că: Inchisorile pururea sunt închise și totuși pline; pecând biserică este goală, cu toată pururea este deschisă. Dar, „*Vai de acela, prin care vine sminteala!*“ zice Sf. Apostol Pavel.

Dar creștinismul de astăzi de fapt se află într-o amănunțită suflătească atât de tristă, să ne întrebăm, oare care este cauza? „*Toți ne-am abătut, împreună netrebnici ne-am făcut!*“. Din cauza aceasta ne vin pedepsele, ne vin necazurile și tot răul în lume.

Cunoscând cauza decadenței, ne mai rămâne întrebarea: până când??

„*Iată săcurca — strigă Ioan — stă la rădăcina pomilor... (și atunci) unde veți fugi de urgia ce va să vie?*“ Mat. III.

Dreptaceea: „Așa zice Domnul: Intoarceți-vă către mine, și Eu mă voiu întoarce către voi“. Malah. „Intoarceți-vă către Mine din toată toată inima voastră, cu plângere și cu tânguire“. Ioil II. 12.

Intoarceți-vă, întoarceți-vă către Domnul, și „Priveghiați, căci nu știți ziua nici ceasul când va veni Domnul“. ... Marcu, XIII. 35.

Pr. Lazăr Cârdu

Lupta întunericului cu lumina.

Nu este nimenea dintre viețuitori, care în scurtul timp al petrecerii pe pământ să nu fi fost ispitit de rău și să nu poată zice referitor la sine: „Din tinerețele mele multe patimi se luptă cu mine“.

Nu, căci atât este de larg întocmită împărăția răului și a ispitei și are așa de atrăgătoare cele trei năvoduri ale ei: lumea, carnea și diavolul însuși.

Lumea, nu-ți desfășoară ea zilnic în față panorama ispitei? Și e dulce această îmbiere a ei, căci cu carnea, cea de a două ispită ne plimbăm în ea și amândouă fiind tovarășe, se adună.

„L'homme est né bon, mais la nature l'a corompu“ (omul este născut bun, dar natura, societatea, l-a corupt) zice J. J. Rousseau. Acest cugetător uman, printre toate multele sale păreri, exprimă astfel și bunătatea lui Dumnezeu, că El fiind binele desăvârșit, nu poate crea ceva rău și nici pe om nu l'a creat așa de rău și păcătos, cum devine până la sfârșitul vieții.

Carnea, nu este ea principalul motor în goana după plăceri efemere? Nu face ea pe om egoist, identic cu materialist, așa cum explică B. P. Hașdeu: Omul de astăzi se aseamănă cu călătorul la restaurantul gării, care se grăbește să mănânce repede ca să nu rămână de tren; egoistul este egoist, căci viața de aici este prea scurtă, prea grăbită și el nu vrea să știe de o altă viață.

Și în fine dacă aceste dovezi nu sunt suficiente pentru atragerea omului în împărăția înfăpturată, intervine însuși domnul înfăpturătorului.

Dar, Bunul Dumnezeu nu a făcut pe om să-l lase pradă răului, străin de ființa sa: el în lume a clădit împărăția binelui.

A lăsat omului credință, fără de care nu este cu putință a te mântui și posibilitatea facerii de fapte bune, fără de care „credința este moartă“.

A sădit mustrarea conștiinței, această busolă în deosebirea răului de bine.

A intervenit și intervine direct întemeind Biserica sa, prin care se revărsă toată darea cea bună și tot darul dumnezeiesc în lume.

Această biserică prin slujitorii ei chiamă să-și adune fiii ca găina puii săi sub aripi, ocrotindu-i de uliul ispitei; însă pare că ei nesocotesc sumețindu-se chemarea mamei. Le place tovarășia uliului, căci îi plimbă prin înălțimile plăcerii cărnii, spre satisfacerea căreia mulți trăiesc, având deviza: „După moarte cine știe ce-o fi“.

Lipsă de credință, factor al împărăției binelui.

Filozofii cu drept cuvânt spun că omul este un univers, o lume mică, „microcosmos“. Și așa fiind, în el însuși se estinde această luptă între bine și rău, între carne, împărăția răului și între suflet, împărăția binelui, luptă descrisă de Sf. Apostol Pavel în epistola către Romani, Cap. 7... „Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc pe acela îl fac“.

Alege omule împărăția și cunoscând că „din tinerețele tale multe patimi se luptă cu tine, caută spre Iisus cel răstignit pentru triumfarea binelui și roagă-l „ci însuși mă sprijonește și mă mântuiește, Mântuitorul meu“.

Ilie V. Câmpeanu
diacon catedral.

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

De **Pr. I. Firca.**

(Continuare)

Necercetând decât o față a realității și neputând deci da o privire de ansamblu asupra acestei realități prin preocupările ei fragmentare, știința exactă nu poate nega sau tăgădui existența realității istorice și noologice, (în aceasta din urmă încadrându-se și *Religia*¹⁾). Există în acest domeniu fapte și fenomene în afară și mai presus de materie, depășind sfera proprie științelor exacte și a căror interpretare se face pe baza descoperirii

supranaturale²⁾. Nici un savant nu poate fi dar autorizat în numele rațiunii să nega posibilitatea unei științe sacre, fondată pe supranatural. În această negație stă eroarea fundamentală a raționalismului³⁾, o adevărată, *erezie științifică*, cum o califică D-l profesor Savin⁴⁾.

Restrângându-se rostul științelor pozitive la ceea ce ele reprezintă și pot da într'adevăr, ar dispărea aroganța pretenție de superioritate a reprezentanților lor, iar rezultatele lor armonizate cu cele ale celorlalte ramuri de cunoaștere omenească ar duce la o colaborare ce ar garanta adevărul descoperirilor.

În lumina principiilor teoretice enunțate și ținând seamă de trebuința ca domeniul unei științe să fie respectat de celelalte, găsim din nou că adevărurile religioase nu se pot însuși decât întâiu prin *credință* și apoi prin *rațiune*. A crede întâiu în adevărurile revelate și a cerceta apoi spre a justifica și prin rațiune ceea ce crezi, e singura cale firească ce se poate urma în filosofia ortodoxă.

S'ar putea zice că dogmele creștine conțin, în calitate de premise, întreaga metafizică, o metafizică sigură și unic adevărată⁵⁾. Gânditorul creștin trebuie să explice aceste premise, atât printr'o exegeză speculativă, cât și printr'o verificare a faptului creștin în marile laboratorii spirituale cari sunt sufletul omenească și viața umanității⁶⁾. E acesta un fel de ascetism al cunoașterii, care e mai mult decât o metodologie, căci el trebuie să fie și o trăire practică⁷⁾. Întărirea credinței va putea fi făcută rațional cu dovezi din oricare știință omenească, chiar din acele cari se fac ecou al mândriei omului ce vrea să înlocuiască pe Ziditor prin rațiunea fapturii; căci încurcătura silogistică și subrezenția argumentărilor de aci împing firesc gândul spre ordinea și rânduiala limpede a cugetării teiste. Dar mai ales cu observații făcute în ogorul vieții religioase se poate funda rațional credința în adevărul creștin.

Cunoașterea religioasă ar fi la începutul ei oarecum apriorică, întemeindu-se pe anumite adevăruri axiomatice, ca acel al existenței lui Dumnezeu, al realității sufletului, al necesității și ființei obiective a religiei. Asemenea adevăruri și oricâte s'ar presupune ca fundamental

2) Cf. A. Michel, art. cit. col. 1597; Cf. Savin, idem, p. 57

3) A. Michel, idem.

4) „Este o *erezie științifică* afirmația, care caută să se impună în numele științei, că „știința“ ar fi egală cu „știința pozitivă“. (op. cit. p. 57).

5) Cf. Georges Florovsky: „*L'idée de la création dans la Philosophie chrétienne*“, în rev. *АПОСЛ*, Nr. 1/1928 Bucarest, p. 3.

6) Ibidem; Cf. I. G. Savin, op. cit. p. 107.

7) Florovsky, art. cit. p. 3.

1) Cf. I. G. Savin, op. cit. pp. 56—57.

necesară pentru definierea și cunoașterea faptului religios se pot verifica totodată și rațional și prin aceasta accepțiunea lor prin siguranța credinței se transformă în certitudine rațional-obiectivă.

Ordinea succesiunii acestor două momente într-o cunoaștere și demonstrație religioasă completă a fost formulată de *Anselm de Canterbury*, în cunoscuta: „*credo ut intelligam*“. Cu mult înaintea lui, *Periclitul Augustin*, precizând raportul dintre rațiune și credință admitea dimpotrivă că înaintea credinței intervine rațiunea, pentru a formula ce să se creadă. Credința consistând în asentimentul față de o mărturie autorizată, trebuie la început cunoscută această mărturie și verificat titlul ei⁸⁾. Noi oamenii nici n'am putea crede, dacă n'am avea suflete raționale („Etiam credere non possemus, nisi animas rationales haberemus“)⁹⁾. „Ergo, intellige ut credas, crede ut intelligas“, e concluzia lui¹⁰⁾.

Această concluzie denotă că în cugetarea *Fer. Augustin* atât era de organic legată noțiunea credinței de cea a priceperii raționale, că dela oricare ai porni ai putea ajunge la cealaltă; deși tot el formulează și un adagiu premergător celui al lui *Anselm*: „*credo ut cognoscam*“, specificând că în ultima analiză totuși rațiunea trebuie să se plece înaintea credinței¹¹⁾. *Anselm de Canterbury*, la rândul lui își legitimează afirmația: „*neque enim quaero intelligere ut credam: sed credo ut intelligam*“, bazându-se tocmai pe *Augustin*¹²⁾. Dar tot pe *Augustin* își va putea baza puțin mai târziu și *Petru Abelard* formula lui: „*Intelligo ut credam*“, diametral opusă celei *anselmienne* și care inaugurează primatul rațiunii în scolastica medievală¹³⁾.

O direcțiune care ar considera rațiunea ca factor principal, ori poate chiar singurul în cunoașterea religioasă e extrema cunoscută sub numele de *raționalism*¹⁴⁾, dăunătoare adevăratei religiozități iar ca atitudine morală fățarnicie: justificarea silogistică a unor realități considerate numai ca simboale. Dar și extremitatea contrară, *misticismul*, nu e mai puțin dăunătoare când înlătură cu desăvârșire rațiunea¹⁵⁾. *Sf. Vasile cel Mare*, un adânc cunoscător al sufletului omnesc, spune despre cunoașterea lui Dumnezeu: „Noi

trebuie să ne asemănăm lui Dumnezeu, pe cât este aceasta cu puțință pentru firea omenească; însă asemănarea este cu neputință fără cunoaștere, iar cunoașterea nu se capătă fără îndrumări“ (descoperiri)¹⁶⁾.

È adevărat că simțul religios singur, — diferit dela individ la individ — fără sprijinul criteriilor universale și obiective ale rațiunii, ar duce la un subiectivism religios împânzit de fantezie și rătăcirile propriei imaginații¹⁷⁾. Inșă dacă ar fi să se aleagă între simțul religios și rațiune, cel dintâiu trebuie să aibe precăderea. Căci dacă fără activitatea rațiunii n'am avea cunoaștințe logice în religie, fără credință ne-am lipsi de religia însăși¹⁸⁾. Și mai ales în creștinism: „Dumnezeu a ales cele nebune ale lumii acestea pentru a rușina pe cei înțelepți¹⁹⁾“, căci „cele nebune ale lui Dumnezeu sunt mai înțelepte decât oamenii²⁰⁾“, după cum spune *Sf. Apostol Pavel*.

Despre credință, natura și rolul ei în cunoașterea omenească, am vorbit însă mai înainte. Rămâne acum, pentru a sesiza cât mai bine specificul fiecăreia, să amintim ceva despre metodele proprii științelor naturii.

(Urmează)

Din scrierile Părintelui Irineu.

De: Pr. Ioan Nicorescu.

(Continuare)

„La Tatăl e totdeauna Cuvântul și Înțelepciunea, Fiul și Duhul, prin care și în care Dânsul a creat totul liber și de sine stătător, cătră care a grăit: „Lăsați să facem pe om după chipul și asemănarea noastră“, luând El dela Sine baza lucrurilor create și icoana, prototipul lucrurilor și forma primă a podoabei lucrurilor din lume“. (IV. c. 20 n. 1). „Pentru aceea e în totul și prin totul un Dumnezeu, un Tată și un Cuvânt, Fiul și un Duh și o mântuire pentru toți, cari cred întrânsul“. (IV. c. 6 n. 7). „Fiul e coexistent cu Tatăl“¹⁾. „Dânsul e veșnicul, personificatul, veșnicul Cuvânt al Tatălui²⁾“.

16) Apud ibidem, p. 21.

17) Cf. Svetlov, op. cit. p. 21.

18) Ibidem, pp. 21-22.

19) I Cor. 1,27.

20) I Cor. 1,25.

1) Semper autem coexistens Filius Patri, II. c. 30 n. 9.

2) Deus autem totus existens mens, et totus existens Logos; quod cogitat, hoc et loquitur; et quod loquitur, hoc est cogitat. *Cogitatio enim eius Logos, et Logos mens et omnia concludens mens ipse est Pater. Qui ergo dicit mentem suam, et prolationem propriam menti donat, compositum esse pronuntiat, tam quem alium quiddam sit Deus, alium autem principalis mens existens*, II. c. 28 n. 5. Fria cuvintele din urnă vrea Irineu să zică: Ființa lui Dumnezeu nu-și are temelcul afară din Tatăl, ca și când ar ieși Tatăl dintru Acela (precum Fiul din Tatăl), ci își are fundamentul — baza — în Tatăl;

8) G. Fritz et A. Michel: „*Scolastique*“, articol în *Dict. de Théol. Cathol.* t. XIV, col. 1694.

9) Pr. Ioan Mihalcescu: „*Apologetică, Elemente de Filosofie Religioasă*“, Ed. III București 1931-32, p. 5.

10) G. Fritz - A. Michel, art. cit. col. 1694.

11) Cf. Pr. I. Mihalcescu, *Apologetică*, p. 5.

12) În „*Fides quaerens intellectum*“ (Prosligion) ap. Dr. Petru Rezuș: „*Trădăria dogmatică ortodoxă*“, Caransebeș 1939 n. 22.

13) Cf. Dr. P. Rezuș, idem p. 32.

14) Prot. P. Svetlov: „*Înălțătura creștină în expunere apologetică*“, Trad. de Ic. St. Serghie Bejan și Const. Tomescu, profesor universitar. Chișinău, 1935, vol. I. p. 20.

15) Ibidem.

4. INVĂȚĂTURĂ DESPRE ÎNTRUPAREA LOGOSULUI.

a) *Scopul întrupării.* „Unul este Dumnezeu Tatăl, precum am arătat noi și unul Iisus Hristos Domnul nostru... Ca cel nevăzut, văzut, ca cel necuprins, cuprins, ca cel nepătimitor, pătimitor cu Cuvântul, care s'a făcut om, toate cuprinzându-le întru Sine: pentrucă, precum în cele mai presus de ceruri, în regiunile spirituale și nevăzute e Cuvântul lui Dumnezeu cel dintâiu, așa și în cele văzute și corporale să aibe suprema înălțime, să fie Capul Bisericii, ca la vremea binevenită să atragă totul la Sine“. (III. c. 16. n. 16.) „Acesta e cuvântul Său, al Domnului nostru Iisus Hristos, care la plinirea vremii s'a făcut om între oameni, pentru ca să lege sfârșitul cu începutul și să împace pe om cu Dumnezeu“. (IV. c. 20 n. 4).

b) *Necesitatea întrupării.* „Dacă nu s'ar fi împăcat omul cu Dumnezeu, n'ar fi putut avea parte de nemurire. De aceea a trebuit să fie un mijlocitor între Dumnezeu și om pentru a-i împăca, împrieteni și lega într'o înțelegere; pentru aceea a adoptat Dumnezeu pe om, iar omul s'a plecat lui Dumnezeu (III. c. 18. n. 7).

Prin ascultarea Sa până la moarte, pe lemnul Crucii a ridicat Dânsul neascultarea, care prin lemn (în rai) s'a făcut, învingând moartea: „pentrucă, precum prin (cel dintâi) om învins neamul omenesc s'a făcut muritor, tot astfel noi prin învingerea lui (Dumnezeu) omul să ne ridicăm la viață și precum moartea, prin un om și-a ajuns scopul, tot astfel și noi prin un om să obținem prețul triumfător asupra morții“. (L. V. c. 21. n. 1).

„Pentru aceea s'a făcut Cuvântul lui Dumnezeu om și Acela, care e Cuvântul Tatălui, s'a făcut fiul omului, pentruca omul, reunit cu Cuvântul lui Dumnezeu, să fie părtaș cu Fiul lui Dumnezeu s'a întrupat. Pentrucă noi n'am fi putut altcum să ne împărtășim de neputrezire și nemurire, dacă n'am fi fost uniți cu neputrezirea și nemurirea. Dar cum putem noi să nu avem parte cu neputrezirea și nemurirea, dacă acestea au fost ceace și noi suntem: pentrucă putrezirea de către neputrezire și cea muritoare de către cea nemuritoare s'a înghițit, deaceia am fost primiți de fii“). (III. c. 19 n. 1).

5. INVĂȚĂTURĂ DESPRE OM.

a) *Dumnezeu a creat pe om din iubire, spre a se bucura de fericirea vieții sale.* „Și a făcut

acesta e tercioiul Lui Inseși și al Dumnezeirii. Dânsul e *principalis mens*, cea mai veche putere de gândire, cea mai veche înțelepciune; Logosul e deasemeni *mens* și Logos totodată pentruca veșnica ființă și persoană (existens) este El Tatăl. (Cf. II. c. 17 n. 7).

3) Dunker, *Christologie des heil. Irämeus*, Götting 1843,

dară Dumnezeu la început pe Adam, nu pentrucă ar fi avut nevoie de om ci pentruca să aibe pe cineva care să se bucure de binefăcăerile Sale...

Deaceia cere Dumnezeu dela om slugirea, pentruca Dânsul care e bun și milostiv, să le facă bine aceloră, cari îi slugesc Lui. Cu cât Dumnezeu n'are lipsă de nimic, pe atât de mult are omul trebuință de comunitatea lui cu Dumnezeu. Și întru aceea constă mărirea, grandoarea omului, că perzistă și rămâne în slujba lui Dumnezeu“. (IV. c. 14. n. 1).

b) *Omul e făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.* „Omul deplin e legătura și unirea sufletului, care primește Spiritului Tatălui în corp, creat după chipul lui Dumnezeu“). „Dacă acest (sfânt) Duh, s'a revărsat în suflet împreunat cu chipul (corpului), atunci prin revărsarea Duhului devine omul spiritual și deplin și acesta a devenit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Dacă-i lipsește sufletului Spiritul, atunci e un acel (om) de fapt psihic (animalis) și rămâne corp (carnalis), nedepiin; pentrucă el are chipul după chip, icoană, nu întrunește însă asemănarea prin Spirit“).

(Urmează)

Ș T I R I

Frontul Renașterii Naționale din Caransebeș și omagierea M. S. Regelui. În ziua de 16 Octombrie a. c. Frontul Renașterii Naționale a organizat o ședință de omagiere a aniversării nașterii Majestații Sale Regelui Carol al II-lea. Au luat cuvântul: Dnii Iova Firca, profesor în numele Prea Sfinției Sale Vasile, episcop al Caransebeșului, ing. Petru Fotoc, comandantul Cohortei de străjeri și Dr. Antoniu Marchescu, comandantul Gărzilor Naționale din plasa orașului Caransebeș.

La sfârșitul ședinței s'a trimis Majestații Sale următoarea telegramă:

„*Cetățenii Caransebeșului, membrii ai Frontului Renașterii Naționale, întruniți în ședința de omagiere, își unesc gândul cu al întregii suflări românești și exprimând întregul și neprecupețitul lor devotament, urează Majestații Voastre, în ziua aniversării nașterii Sale, sănătate, viață îndelungată și îmbelșugată în roade binefăcătoare pentru strălucirea Tronului și a Patriei*“.

4) Sufletul și corpul constituiesc omul „după chipul lui Dumnezeu“ (imago Dei), așa precum este el dela natură; se mai adaugă apoi și Spiritul, cel dumnezeesc, atunci devine el asemănarea lui Dumnezeu (similitudo Dei), „deplinul“, supranaturalul om, așa precum e hotărît omul să fie.

5) Cum autem Spiritus hic (i. e. Dei) commixtus animae unitur plasmatis (i. e. carni), propter effusionem Spiritus, spiritualis et perfectus homo factus est et hic est, qui secundum imaginem et similitudinem factus est Dei. Si autem defuerit animae Spiritus, animalis est vere, qui est talis, et carnalis derelictus imperfectus erit: *imaginem enim habens in plasmate, similitudinem vero non assumens per Spiritum*. V. c. 6 n. 1. Cf. c. 12 n. 2. Acesta vorbește foarte clar privitor la învățătura Bisericii despre înzestrarea primului om.

Dr. Antoniu Marchescu, comandantul Gărzilor Naționale din orașul și plasa Caransebeș, Dr. Virgil Budințanu, primarul orașului Caransebeș.

La această urare, Dl Dr. Antoniu Marchescu a primit următorul răspuns:

„Majestatea Sa Regele mă însărcinează a Vă transmite înalte mulțumiri pentru sentimentele de devotament și bunele urări exprimate de Dv. în numele populației cu ocaziunea aniversării zilei de naștere a augustului nostru Suveran“. Mareșalul Curții Regale: Constantin Flondor.

Ziua nașterii Marelui Voevod Mihail de Alba-Iulia. Miercuri în 25 Octomvrie a. c. Alteța Sa Regală Marele Voevod Mihai a împlinit 18 ani. Vârsta aceasta conferă tuturor prinților moștenitori de Tron anumite drepturi. Deși Măria Sa Voevodul Mihai va fi sărbătorit la 8 Noemvrie, cu ocazia zilei onomastice, presa din țară și întreaga suflare românească a tresăltat de bucurie în ziua aniversară a principelui Moștenitor de Tron.

Sfințirea bisericii din Anina. Știm că din inițiativa unui inimos român, funcționar la UDR, C. Manciu s'au adunat fonduri pentru zidirea unei biserici ortodoxe în Anina. Norecul a vrut ca în timpul din urmă să vină acolo ing. Vasile Poboran președinte al U. D. R.-ului din Anina și să desăvârșească fericita inițiativă a modestului funcționar Manciu. Prin prestața sa, prin contribuția personală și prin stăruința cu care s'a interesat de monumentală biserică din Anina, dl Vasile Poboran s'a înscris între marii noștri ctitori de biserici. Ctitoria sa va fi încoronată la 12 Noemvrie a. c. când P. S. Sa Părintele Episcop Dr. Vasile Lazarescu va dăruia locașului de rugăciune slințenia desăvârșită prin târnosire și așezarea sf. moaște în prestolul altarului.

Congresul Asociației Clerului Andrei Șaguna. Pe ziua de 2 Noemvrie a. c. a fost convocat la Alba-Iulia congresul anual al asociației preoțești din mitropolia noastră. La ordinea zilei între altele este federalizarea celor două asociații și Casa Clerului.

O nouă faptă frumoasă a părintelui Avram Ciocoiu. Prezentându-se într'una din zilele trecute la P. S. Părinte Episcop spre a-și exprima recunoștința și mulțumirea pentru distincția ce i s'a dat, părintele Avram Ciocoiu, preot pensionar în Vucova a pus la dispoziția P. S. Sale suma de 2000 lei pentru ajutorarea elevilor dela școala noastră de cântăreți, silitori dar săraci. Dupăce prin fundațiunea sa păr. Ciocoiu a venit în ajutorul fraților săi preuți, prin gestul de acum se arată atent și față de primul ajutor al preotului, cantorii, cari desigur se vor ruga lui Dumnezeu pentru viața și sănătatea binefăcătorului lor.

Aviz școlar. Avizăm prin aceasta pe toți elevii școlii cantonale ca în ziua de Luni, 6 Noemvrie a. c. orele 9 dimineața să fie prezenți la cursuri.

Comunicat.

Nr. 6061 Sc 1939.

Dl Tiron Albani, autorul cărții „Leul dela Sișești“ a tipărit de curând o carte intitulată „Douăzeci de ani dela unire“.

Cartea cuprinde comemorarea unor povestiri atrăgătoare: povestiri ale marilor evenimente, premergătoare zilei de 1 Decemvrie 1918.

În scopul ca acelea să fie cunoscute de tineret, pentru educația lui națională și patriotică, aflăm nimerit a recomanda această carte pentru bibliotecile parohiale.

Caransebeș, în 24 Octomvrie 1939.

Consiliul eparhial.

Concurs

Nr. 99.390 prot. 1939.

Pe baza §-lui 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest Statut, precum și pe baza §-lui 7 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Consiliul eparhial publică concurs pentru înțregirea postului de protopresbiter în tractul **Bocșei-Montane**, cu sediul în Bocșa-montană.

Recurenții la acest post au să dovedească, că au calificațiunea prevăzută în concluzul Nr. III al congresului național bisericesc din 1888.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Dotațiunea dela parohia centrală protopresbiterială din Bocșa-montană constă:

a) Dela Societatea U. D. R. suma de 15.000 Lei adaus personal anual, care eventual se poate reduce ori revoca.

b) Bir parohial dela sf. biserică 3.000 Lei anual.

c) Taxele stolare uzitate.

2. Dotațiunea protopresbiterială care constă din:

a) Locuință în natură în casa fundațională „Dr. Petru Borlovan“.

b) Birul protopresbiterial anual dela preoți conform decisului 32 din „Rescriptul declaratoriu iliric“, care prezent este de 100 Lei de p^ot anual, valoarca Leului stabilitat.

c) Sesiunea protopresbiterială din Jidovini, conform decisului Consistoriului diecezan Nr. 3902 B. ex. 1910 din 6 Septemvrie 1910.

d) Paușalul de cancelărie în mărimea votată an de an de cătră Adunarea protopopească.

Din considerare la probabilitatea unci eventuale noi arondări a protopresbiteratelor, viitorul protopop va trebui să-și dea consimțământul la noua arondare, fără a putea formula vre-o pretensiune materială.

Reflectanți la acest post își vor înainta petițiunile lor ajustate cu documentele autentice despre calificațiunea lor și ocupațiunea lor de până acuma Consiliului eparhial în termen de 30 de zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană“.

Recurenții din alte eparhii vor avea să-și exopereze învoirea Consiliului eparhial pentru a putea recurge.

Re c i ț a - m o n t a n ă, din ședința Consiliului protopopesc ținută la 27 Septemvrie 1939.

Dr. Iosif Ieremie

Cornel Ișfan Stan

adm. protopopesc.

notarul cons. protopopesc.

Nr. 5691 B. ex. 1939.

Concursul de față se aprobă și se publică.

Caransebeș din ședința Cons. eparh. ținută la 11 Oct. 1939.

Episcopul:
† VASILE

Nr. 4996 Sc. 1939

Pentru ajutarea elevilor săraci și cu purtare bună, deoparte, precum și pentru a stimula interesul acestora pentru școala de cântăreți se publică concurs cu termenul până la 30 Octombrie a. e. pentru două semiburse pe scama elevilor doritori a se înscrie în școala de cântăreți bisericești.

Condițiile sunt cele generale, pentru primirea în școală cu adaosul că este a se produce și certificat de paupertate în vederea obținerii semiburselor.

Semibursele se dau în forma întreținerii la internat.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută în 7 Octombrie 1939

Episcopul : 3—3 Consilier referent :

† VASILE

Nicolae Cornean.

În baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 4486 A. ex. 1939 din 15 Septembrie 1939, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru postul de preot la parohia de clasa I-a din comuna **Moldova-nouă**, protopresbiteratul Bisericii-albe devenită vacantă prin mutarea Prea Onoratului Domn protopresbiter Ioan Oravițan, la sediul Răcășdia.

I. Beneficii :

1. Subvenție anuală dela Societatea U. D. R. Lei 15.000.
2. Venitele stolare uzitate.
3. Casa parohială cu supraedificatele economice necesare.

II. Indatoriri :

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cualificațiunea cerută pentru parohii de cl. I-a precum și binecuvântarea Prea Sfinției Sale Parintelui Episcop diecezan, să-și înainteze cererile, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Moldova-nouă, prin Prea Onor. Oficiu protopopesc al tractului Bisericii-albe în Răcășdia.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabilă în-cunoștințare a Prea Onor. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Moldova-nouă, la 3 Octombrie 1939.

Președintele : L. S. Secretar :
Constantin Popescu Ion Ungureanu
preot a. l. tor.

Nr. 1520 ex. 1939.

În conțelegere cu Oficiul protopopesc.

Răcășdia, la 6 Octombrie 1939.

Ioan Oravițan, protopresbiter.

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Mulțumită publică.

Țin să mulțumesc și pe această cale tuturor acelor care fie prin prezența Lor, fie prin scrisul Lor au căutat să ne mângăie în marea durere ce ne-a cuprins prin moartea neașteptată a prea iubitului nostru Părinte, Tată, Bunic și Străbunic,

ISAIA POPOVICI

protopop onorific, paroh și Consilier eparhial, întâmplată la 30 Sept. a. e., indeosebi Prea Cucerincilor Părinți, frați în Hristos, Prea Onoratului Domn Dr. Aurel Mihăescu protopresbiter, Mihăițu Jigorea și Nicolae Sintescu parohi în Lugej, Ioan Nicorescu (Jabăr), Aurel Sebeșan paroh în Felnac, Zaharie Humița (Boldur), Ioan Nimu (Hezeriș), Ștefan Dorea (Coșteiu) și Sf. Diaconele diacon ceremoniad Petru Lăeșiu (Lugej) cari au săvârșit actul înmormântării premergând acestuia sf. Liturghie.

Sîlha la 21 Octombrie 1939.

Victor Popovici
paroh și soția.

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeș.

Port. Nr. 312/1939.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Șef Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș în baza art. 102 din legea LX din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma încheierii Judecătoria mixta din Caransebeș sub Nr. 3288/1939, efectuindu-se execuțiunea la 22 și 23 August 1939, în favorul Bancii Banatului s. a. reprez. prin Mihail Feneșanu avocat în Caransebeș contra — pentru suma de 19.000 lei capital și acces. mobilele sechestrare și suprasechestrare cari s'au prețuit în 55.000 lei și anume:

La urmăritul 1: 1) Patru zeci oi, 2) doi cai negri, 3) una vacă și la urmăriti 2 și 3 4) doi cai, 5) două zeci oi, 6) un cazan complet, se vor vinde prin licitație publică.

Deci în urma încheierii Judecătoria mixte din Caransebeș sub Nr. 3436/1939 G. pentru încasarea creanței de lei 19.000 capital cu dobândă legală dela 28 Mai 1939 și spesele de lei 4528 stabilite până în prezent, se fixează licitație pe ziua de **17 Noemvrie 1939 la orele 15 în comuna Poiana și 18 Noemvrie 1939 la orele 15 în comuna Turn la domiciliile urmăritilor** și toți aceia cari au voie a cumpăra sunt invitați cu aceia observare ca mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX din 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Întrucât mobilele supuse licitației s'ar mai fi sechestrat și mai înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației, în baza art. 120 a legii LX din 1881, deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș, la 20 Octombrie 1939.

Șef portărel Dr. C. Stăngu.

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș.